УДК 636.92.082.454.2:57.045

Корейба Л. В., кандидат ветеринарних наук, доцент
Дніпровський державний аграрний університет, м. Дніпро, Україна
e-mail: lyudkorFLK@gmail.com
Дуда Ю.В., кандидат ветеринарних наук, доцент
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
e-mail: dudajulia1976@gmail.com

ВПЛИВ СЕЗОНУ РОКУ НА КІЛЬКІСТЬ ОТРИМАНИХ КРОЛЕНЯТ ВІД КРОЛИЦЬ

Вступ. Кролівництво є перспективною галуззю тваринництва, ефективність якої значною мірою залежить від відтворної здатності кролиць. Відтворювальна здатність кролиць є важливим показником ефективності кролівництва, оскільки від неї залежить кількість отриманого приплоду та економічна результативність господарства.

Статева зрілість у кролиць настає приблизно у 4–6-місячному віці, однак оптимальний вік першого парування залежить від породи, живої маси та фізіологічної готовності тварини. Вагітність триває в середньому 30–32 доби. За один окріл кролиця може народити від кількох до понад десяти кроленят, залежно від породи, віку, умов годівлі та утримання. Важливими показниками відтворювальної здатності є запліднюваність, багатоплідність, кількість окролів, кількість народжених і відлучених кроленят, а також збереженість приплоду. Кролі характеризуються високою плодючістю, раннім статевим дозріванням і можливістю отримувати кілька окролів протягом року [1].

На відтворювальну здатність кролиць впливають генетичні особливості, вік, вгодованість, повноцінність раціону, умови утримання, мікроклімат, сезон року та стан здоров'я. Для підтримання високої продуктивності необхідно правильно організовувати парування, забезпечувати кролиць якісними кормами та належними умовами утримання. Одним із чинників, що впливають на запліднюваність, перебіг вагітності, розмір приплоду та збереженість молодняку, є сезон року. Температура навколишнього середовища, тривалість світлового дня, вологість повітря та забезпеченість повноцінною годівлею можуть зумовлювати варіабельність репродуктивних показників кролів [2-5].

Мета дослідження – дослідити вплив сезону року на кількість кроленят, отриманих від кролиць каліфорнійської породи, та визначити сезонні особливості їхньої відтворної продуктивності.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження проводили в приватних кролегосподарствах упродовж чотирьох років. Загалом обстежено 325 кролиць каліфорнійської породи. Для сезонного аналізу випадковим способом відбирали по 15–17 гнізд у кожну пору року. Оцінювали кількість живонароджених кроленят у гнізді навесні, влітку, восени та взимку. Протягом року на одну кролицю припадало 2–3 окроли. Тварин утримували в сітчастих одноярусних клітках у приміщеннях, що відповідали чинним ветеринарно-санітарним вимогам, годували збалансованим гранульованим комбікормом за вільного доступу до води.

Результати дослідження. Сезон року істотно впливає на репродуктивну продуктивність кролиць. Вихід кроленят у кролиць залежить не тільки від сезону року, а й від температури навколишнього середовища, тривалості світлового дня, повноцінності годівлі та фізіологічного стану. Сезонні зміни впливають на запліднюваність, багатоплідність, збереженість новонароджених кроленят і кількість молодняку, відлученого від кролиці. Найбільш несприятливим чинником у літній період є висока температура навколишнього середовища. За тривалої спеки, коли можливе зниження споживання корму, що погіршує забезпечення організму поживними речовинами. Тепловий стрес знижує статеву активність, погіршує запліднюваність, негативно впливає на якість сперми самців і

відповідно зменшує кількість живонароджених кроленят до 5–6 голів у гнізді.

Навесні, за сприятливих температурних умов, достатньої тривалості світлового дня та збалансованої годівлі, спостерігаються кращі показники відтворення. Середня кількість кроленят у гнізді в середньому становить 7–9. Водночас результати залежать і від стану здоров'я тварин.

Восени, коли температура повітря знижується, а ризик теплового стресу зменшується, репродуктивні показники поліпшуються порівняно з періодом літньої спеки. За помірної температури та повноцінної годівлі кількість кроленят у гнізді в середньому становить від 7 до 9. Проте недостатня годівля, різкі температурні коливання та погіршення мікроклімату нівелюють позитивний вплив сезону.

У зимовий період за належного опалення приміщень, вентиляції, освітлення та повноцінної годівлі кролиці зберігають високу відтворну здатність. Середній показник живонароджених кроленят в одному окролі становить 7–9 голів. Натомість низька температура, протяги, підвищена вологість і недостатнє надходження поживних речовин можуть негативно позначатися на стані маточного поголів'я та збереженості новонароджених кроленят.

Отже, сезонний вплив визначається не лише календарною порою року, а й температурним режимом, тривалістю освітлення, годівлею та умовами утримання. За інтенсивного промислового кролівництва контроль мікроклімату дає змогу зменшити сезонні коливання відтворної продуктивності.

Висновки. Сезон року є одним із чинників, що впливають на кількість отриманих від кролиць кроленят, їхню життєздатність і збереженість до відлучення. Найсприятливіші результати відтворення спостерігаються навесні, тоді як у літній період за високої температури повітря показники запліднюваності та кількості живонароджених кроленят дещо знижуються. Величина сезонних змін значною мірою залежить від умов годівлі, освітлення та мікроклімату приміщень.

Особливу увагу необхідно приділяти профілактиці теплового стресу влітку та забезпеченню оптимального мікроклімату й повноцінної годівлі взимку.

Література

1. Marai, I. F. M., Habeeb, A. A. M., & Gad, A. E. (2002). Rabbits' productive, reproductive and physiological performance traits as affected by heat stress: A review. *Livestock Production Science, 78*(2), 71–90. https://doi.org/10.1016/S0301-6226(02)00091-X

2. Paci, G., et al. (2013). Influence of rabbit sire genetic origin, season of birth and parity order on doe and litter performance in an organic production system. *Asian-Australasian Journal of Animal Sciences.*

3. Depres, E., Theau-Clément, M., & Lorvelec, O. (1996). Effect of the genotype, day length, season and physiological stage on the reproductive performance of doe rabbits reared in Guadeloupe (F.W.I.). *World Rabbit Science.* https://doi.org/10.4995/wrs.1996.292

4. Ramifications of heat stress on rabbit production and role of nutraceuticals in alleviating its negative impacts: An updated review. (2023). *Antioxidants, 12*(7), Article 1407. https://doi.org/10.3390/antiox12071407

5. Seasonal effects and heritability of litter size at birth and weaning in commercial rabbits in Central Mexico (2015–2021). (2025). *Veterinary Sciences, 12*(11), Article 1040. https://doi.org/10.3390/vetsci12111040